EVROPSKA
KOMISIJA

Bruselj, 22.6.2021
COM(2021) 340 final

2021/0164 (NLE)

Predlog

IZVEDBENI SKLEP SVETA

o odobritvi ocene načrta za okrevanje in odpornost za LATVIJO

{SWD(2021) 162 final}

2021/0164 (NLE)

Predlog

IZVEDBENI SKLEP SVETA

o odobritvi ocene načrta za okrevanje in odpornost za LATVIJO

SVET EVROPSKE UNIJE JE –

ob upoštevanju Pogodbe o delovanju Evropske unije,

ob upoštevanju Uredbe (EU) 2021/241 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 12. februarja 2021 o vzpostavitvi Mehanizma za okrevanje in odpornost[1] in zlasti člena 20 Uredbe,

ob upoštevanju predloga Evropske komisije,

ob upoštevanju naslednjega:

(1) Izbruh COVID-19 negativno vpliva na gospodarstvo Latvije. V letu 2019 je bruto domači proizvod na prebivalca (BDP na prebivalca) Latvije znašal 51,0 % povprečja EU. V skladu s pomladansko napovedjo Komisije iz leta 2021 se je realni BDP Latvije v letu 2020 zmanjšal za 3,6 %, za leti 2020 in 2021 pa se pričakuje, da bo skupno zmanjšanje znašalo 0,3 %. Že dlje prisotni vidiki, ki vplivajo na srednjeročno gospodarsko uspešnost, vključujejo zlasti izpolnjevanje davčnih obveznosti, pomanjkanje strokovno usposobljene delovne sile, slabe rezultate na področju zdravja in nizko inovacijsko uspešnost.

(2) Svet je 9. julija 2019 in 20. julija 2020 v okviru evropskega semestra na Latvijo naslovil priporočila. Priporočil je zlasti, naj Latvija zniža obdavčitev oseb z nizkimi dohodki s preusmeritvijo obdavčitve na druge vire, zlasti kapital in premoženje, in z izboljšanjem izpolnjevanja davčnih obveznosti ter naj še naprej napreduje pri okviru za boj proti pranju denarja. Poleg tega je priporočil, naj okrepi mrežo socialne varnosti in obravnava socialno izključenost, zlasti z izboljšanjem ustreznosti socialne pomoči za osebe pod pragom minimalnega dohodka, minimalnih starostnih pokojnin in dohodkovne podpore za invalide, poveča kakovost in učinkovitost izobraževanja in usposabljanja, zlasti za nizko usposobljene delavce in iskalce zaposlitve, vključno z okrepitvijo udeležbe v poklicnem izobraževanju in usposabljanju ter izobraževanju odraslih, in poveča odpornost, dostopnost, kakovost in stroškovno učinkovitost zdravstvenega sistema, tudi z zagotavljanjem dodatnih človeških in finančnih virov. Priporočil je, naj osredotoči naložbe na zeleni in digitalni prehod, zlasti raziskave in inovacije, čisto in učinkovito proizvodnjo in rabo energije, trajnostni promet in digitalne infrastrukture. V zvezi z bojem proti učinku krize je priporočil, naj zagotovi ustrezno dohodkovno podporo skupinam, ki jih je kriza najbolj prizadela, in ublaži posledice krize za zaposlovanje, tudi s prožnimi ureditvami dela, ukrepi aktivne

[1] UL L 57, 18.2.2021, str. 17.

politike zaposlovanja ter razvojem znanj in spretnosti. Nazadnje je priporočil, naj okrepi odgovornost in učinkovitost javnega sektorja, zlasti v zvezi z lokalnimi organi, podjetji v državni lasti in občinskimi podjetji ter izboljšanjem ureditve glede navzkrižja interesov. Komisija je ob predložitvi načrta za okrevanje in odpornost ocenila napredek pri izvajanju teh priporočil za posamezne države in ugotovila, da je bil dosežen znaten napredek v zvezi s priporočili o fiskalni politiki, preprečevanju pranja denarja, dohodkovni podpori in likvidnostni pomoči za boj proti učinkom krize.

(3) [Svet je v svojem priporočilu o ekonomski politiki euroobmočja[2] državam članicam euroobmočja priporočil, naj sprejmejo ukrepe, tudi prek svojih načrtov za okrevanje in odpornost, da bi med drugim zagotovile naravnanost politike, ki podpira okrevanje, ter nadalje izboljšale konvergenco, odpornost ter trajnostno in vključujočo rast. Priporočilo Sveta je vključevalo tudi okrepitev nacionalnih institucionalnih okvirov, zagotovitev makrofinančne stabilnosti ter dokončanje EMU in okrepitev mednarodne vloge eura.] [Če priporočilo Sveta ne bo sprejeto do sprejetja izvedbenega sklepa, izbrišite uvodno izjavo.]

(4) Latvija je 30. aprila 2021 Komisiji predložila nacionalni načrt za okrevanje in odpornost v skladu s členom 18(1) Uredbe (EU) 2021/241. Nacionalna odgovornost za načrte za okrevanje in odpornost je osnova za njihovo uspešno izvajanje in trajni učinek na nacionalni ravni ter verodostojnost na evropski ravni. Komisija je na podlagi člena 19 navedene uredbe ocenila ustreznost, uspešnost, učinkovitost in skladnost načrta za okrevanje in odpornost v skladu s smernicami za ocenjevanje iz Priloge V k navedeni uredbi.

(5) Načrti za okrevanje in odpornost bi morali slediti splošnim ciljem mehanizma za okrevanje in odpornost, vzpostavljenega z Uredbo (EU) 2021/241, in Instrumenta Evropske unije za okrevanje, vzpostavljenega z Uredbo Sveta (EU) 2020/2094[3], da bi podprli okrevanje po krizi zaradi COVID-19. V načrtih bi bilo treba spodbujati ekonomsko, socialno in teritorialno kohezijo Unije s podpiranjem šestih stebrov iz člena 3 Uredbe (EU) 2021/241.

(6) Izvajanje načrtov držav članic za okrevanje in odpornost bo del usklajenega prizadevanja za naložbe in reforme v vsej Uniji. Z usklajenim in hkratnim izvajanjem teh reform in naložb ter izvajanjem čezmejnih projektov se bodo te reforme in naložbe vzajemno krepile ter ustvarile pozitivne učinke prelivanja po vsej Uniji. Približno tretjina učinka instrumenta na rast in ustvarjanje delovnih mest v državah članicah bo tako posledica prelivanja iz drugih držav članic.

Uravnotežen odziv, ki prispeva k šestim stebrom

(7) V skladu s členom 19(3)(a) Uredbe (EU) 2021/241 in oddelkom 2.1 Priloge V k navedeni uredbi načrt za okrevanje in odpornost v veliki meri (ocena A) predstavlja celovit in ustrezno uravnotežen odziv na gospodarske in socialne razmere ter s tem ustrezno prispeva k vsem šestim stebrom iz člena 3 navedene uredbe ob upoštevanju specifičnih izzivov, s katerimi se sooča zadevna država članica, in dodeljenih finančnih sredstev zadevne države članice.

---

[2] V pričakovanju dokončnega sprejetja s strani Sveta, potem ko ga bo potrdil Evropski svet. Besedilo, ki ga je Euroskupina sprejela 16. decembra 2020, je na voljo na: https://data.consilium.europa.eu/doc/document/ST-14356-2020-INIT/sl/pdf.

[3] Uredba Sveta (EU) 2020/2094 z dne 14. decembra 2020 o vzpostavitvi Instrumenta Evropske unije za okrevanje v podporo okrevanju po krizi zaradi COVID-19 (UL L 433I, 22.12.2020, str. 23).

(8) Načrt vključuje uravnotežen sklop reform in naložb za reševanje ključnih izzivov, s katerimi se sooča posamezna država, spodbujanju okrevanja po krizi zaradi COVID-19 in vzpostavitvi temeljev za njeno dolgoročno rast. Načrt obsega 85 ukrepov, ki obravnavajo glavne izzive v Latviji in področja evropskega pomena, kar pomeni, da zajemajo vseh šest stebrov. Načrt vključuje šest delov: zeleni prehod, digitalni prehod, zmanjšanje neenakosti, zdravje, produktivnost in pravna država. Cilji sestavnih delov se dopolnjujejo, reforme pa povečujejo učinek povezanih naložb, zlasti z uvajanjem strukturnih sprememb ter povečanjem udeležbe zasebnega sektorja in njegovega financiranja.

(9) V načrtu so v ospredju glavni izzivi, s katerimi se sooča Latvija, in sicer zeleni in digitalni prehod, socialna izključenost, zdravstvo, regionalne razlike, digitalne spretnosti in znanja ter izobraževanje odraslih, visokošolsko izobraževanje, konvergenca in rast produktivnosti, vključno z raziskavami in inovacijami ter podporo za poslovne naložbe, ter upravna zmogljivost, vključno z davčno upravo, javnim naročanjem in pravosodnim sistemom.

Obravnavanje vseh ali pomembnega dela izzivov, opredeljenih v priporočilih za posamezno državo

(10) V skladu s členom 19(3)(b) Uredbe (EU) 2021/241 in oddelkom 2.2 Priloge V k navedeni uredbi se pričakuje, da bo načrt za okrevanje in odpornost prispeval k učinkovitemu obravnavanju vseh ali pomembnega dela izzivov (ocena A), opredeljenih v zadevnih priporočilih za posamezno državo, vključno z njihovimi fiskalnimi vidiki, naslovljenimi na zadevno državo članico, ali izzivov, opredeljenih v drugih ustreznih dokumentih, ki jih je Komisija uradno sprejela v okviru evropskega semestra.

(11) Za priporočila v zvezi s takojšnjim odzivom fiskalne politike na pandemijo lahko velja, da ne spadajo v okvir načrta Latvije, ne glede na dejstvo, da se je Latvija na splošno ustrezno in zadovoljivo odzvala na takojšnjo potrebo po podpori gospodarstvu z davčnimi sredstvi v letih 2020 in 2021, skladno z določbami splošne odstopne klavzule. Poleg tega priporočilo za dosego srednjeročnega proračunskega cilja v letu 2020 ni več ustrezno zaradi izteka zadevnega proračunskega obdobja in uveljavljanja splošne odstopne klavzule iz Pakta za stabilnost in rast, do česar je prišlo marca 2020 zaradi krize, ki jo je povzročila pandemija.

(12) Načrt vključuje obsežen sklop reform in naložb, ki se vzajemno krepijo in prispevajo k učinkoviti obravnavi vseh ali znatnega dela gospodarskih in socialnih izzivov, opredeljenih v priporočilih za posamezne države, ki jih je Svet naslovil na Latvijo v evropskem semestru leta 2019 in 2020, zlasti za področja zdravstva, kot so odpornost, dostopnost, kakovost in stroškovna učinkovitost zdravstvenega sektorja; izobraževanja in usposabljanja, kot so kakovost in učinkovitost izobraževalnega sistema ter digitalne spretnosti in znanja; socialne vključenosti, kot je socialna pomoč za osebe pod pragom minimalnega dohodka; raziskav in inovacij; naložb, kot so zeleni in digitalni prehod ter cenovno dostopna stanovanja; javne uprave in poslovnega okolja.

(13) Nadaljnja konvergenca ostaja ključni izziv Latvije pri izboljševanju življenjskega standarda prebivalstva. Reforme in naložbe v znanja in spretnosti, izobraževanje in usposabljanje, zdravstvo in socialno vključenost bi morale prispevati k izboljšanju produktivnosti in dolgoročne vključujoče rasti v Latviji. Predvidene so znatne naložbe v ukrepe za izpopolnjevanje in preusposabljanje z namenom, da se delovni sili zagotovijo potrebna znanja in spretnosti ter nova cenovno dostopna stanovanja, da se

izboljša regionalna mobilnost delovne sile. V načrt so vključene reforme in naložbe za okrepitev odpornosti in dostopnosti zdravstvenega sistema, podporo pri zagotavljanju storitev celostne oskrbe in povečanje zmogljivosti zdravstvenih ustanov za prilagajanje kriznim razmeram. Načrt prispeva k reševanju socialnih izzivov, saj je predvideno nadaljnje izboljšanje sistema socialne pomoči za osebe pod pragom minimalnega dohodka, in sicer z mehanizmom letne indeksacije, ki bo povezan z razvojem mediane dohodka. K napredku pri reševanju sedanjih izzivov bi morale prispevati tudi druge naložbe v dostopnost in rehabilitacijsko infrastrukturo za osebe z zmanjšano mobilnostjo in invalide ter naložbe v dolgotrajno oskrbo starejših.

(14) V načrtu je predvidena znatna okrepitev naložb v raziskave in inovacije ter podpora pri različnih reformah javne uprave. Poleg tega se bodo ob upoštevanju regionalnih razlik zmanjšali socialno-ekonomski stroški zelenega in digitalnega prehoda. Z načrtom se bo bistveno spremenilo razdrobljeno upravljanje inovacijskega sistema in ustvarjeni bodo trajnostni inovacijski ekosistemi, s čimer se bodo spodbudile večje splošne naložbe. Predvidene so znatne naložbe v zelene in digitalne prehode, vključno z naložbami v energijsko učinkovitost, modernizacijo električnih omrežij, informacijskimi sistemi za javni sektor ter osnovnimi in naprednimi digitalnimi spretnostmi in znanji v javnem in zasebnem sektorju. Cilj ukrepov za izboljšanje intermodalne prometne infrastrukture v Rigi in njeni okolici je olajšati mobilnost delovne sile in prispevali k omejevanju naraščajoče porabe energije in vedno večjih emisij toplogrednih plinov iz osebnih avtomobilov. Za odpravo regionalnih razlik je v načrtu predvidena upravna ozemeljska reforma, vključene pa so tudi znatne naložbe v industrijske parke, mestni prevoz, obnovo cest, šole in cenovno dostopna stanovanja. Odgovornost in učinkovitost javne uprave bi bilo treba okrepiti z reformami in naložbami za boj proti sivi ekonomiji in gospodarskemu kriminalu, izboljšanje sistema javnega naročanja in inovacije v javnem sektorju. V načrtu je predvideno nadaljnje delo v zvezi z izvajanjem strategije za boj proti pranju denarja z reformo sistemov sodelovanja, izmenjave informacij in usposabljanja v organih kazenskega pregona, ki sodelujejo pri odkrivanju, preiskavah in sojenjih na področju gospodarskega kriminala, obenem pa je predvidena tudi okrepitev njihove tehnične zmogljivosti.

Prispevek k potencialu rasti, ustvarjanju delovnih mest ter gospodarski, socialni in institucionalni odpornosti

(15) V skladu s členom 19(3)(c) Uredbe (EU) 2021/241 in oddelkom 2.3 Priloge V k navedeni uredbi se pričakuje, da bo imel načrt za okrevanje in odpornost velik vpliv (ocena A) na krepitev potenciala rasti, ustvarjanje delovnih mest ter gospodarsko, socialno in institucionalno odpornost države članice, s tem pa prispeval k izvajanju evropskega stebra socialnih pravic, vključno s spodbujanjem politik za otroke in mlade, ter na ublažitev gospodarskih in socialnih posledic krize zaradi COVID-19 ter s tem okrepil ekonomsko, socialno in teritorialno kohezijo in konvergenco v Uniji.

(16) Simulacije, ki jih je opravila Komisija, kažejo, da bi se z izvajanjem načrta latvijski BDP do leta 2026 lahko povečal za 2 %[4]. Program Latvije za stabilnost za leto 2021 kaže na jasen učinek dodatnosti načrta, saj naj bi bila raven javnih naložb znatno nad

[4] Takšne simulacije odražajo celoten učinek evropskega instrumenta za okrevanje, ki vključuje tudi financiranje programa ReactEU in povečano financiranje programov Obzorje in InvestEU, Sklada za pravični prehod, sklada za razvoj podeželja in mehanizma rescEU. Takšne simulacije ne vključujejo morebitnega pozitivnega učinka strukturnih reform, ki je lahko znaten.

predpandemično ravnjo, ki v obdobju 2021–2024 v povprečju znaša 5,9 % BDP v primerjavi s povprečjem 5,1 % BDP v obdobju 2017–2019.

(17) Z naložbami in reformami na področju zelene in digitalne infrastrukture, regionalnega razvoja, raziskav in inovacij ter obsežnimi programi podpore za poslovne naložbe se bodo srednjeročno in dolgoročno okrepili potencial rasti Latvije. Z naložbami in spremljajočimi reformami prometnega sistema v Rigi bo mesto postalo konkurenčnejše in privlačnejše za naložbe in talente. Z ukrepi za spodbujanje zasebnih naložb v vetrno energijo bo Latvija lažje dosegla cilje glede energije iz obnovljivih virov in postala konkurenčno nizkoogljično gospodarstvo. S programi podpore za poslovne naložbe se bodo v Latviji pospešila prizadevanja za večjo izvozno zmogljivost in rast produktivnosti, in sicer na osnovi temeljev industrije, tj. inovativnosti, konkurenčnosti ter močnega in dobro delujočega enotnega trga. V načrtu Latvije so predvidene naložbe in reforme za izboljšanje spretnosti in znanj latvijskega prebivalstva. Z naložbami v stanovanja in infrastrukturo za obrobne regije se bodo okrepile možnosti za rast v regijah Latvije, ki zaostajajo v razvoju. Vsi ti ukrepi obravnavajo dolgoletne izzive, s katerimi se sooča latvijsko gospodarstvo – okrnjeno financiranje inovacij, skromna uporaba sodobnih tehnologij in znatne regionalne razlike.

(18) Naložbe in reforme, namenjene izboljšanju socialne vključenosti in zdravstva, naj bi predvidoma okrepile socialno kohezijo in socialno zaščito. Uvedba indeksacije za socialno pomoč za osebe pod pragom minimalnega dohodka bi morala zagotoviti, da se prejemki vsako leto prilagodijo rasti plač, kar bi prispevalo k njihovi ustreznosti. Skupaj s povišanjem praga za minimalni dohodek v vrednosti najmanj 20 % mediane dohodka se pričakuje, da bodo ti ukrepi zmanjšali dohodkovno neenakost in izboljšali učinkovitost socialnih transferjev, ki so se izkazali za enega od najpomembnejših socialnih izzivov v Latviji. Poleg tega se pričakuje, da bodo naložbe v zdravstveno infrastrukturo skupaj z reformo, katere cilj je privabiti dodatne človeške vire v zdravstveni sektor, izboljšale dostopnost zdravstva, katerega pomanjkanje je prizadelo predvsem osebe z nizkimi dohodki in ljudi, ki živijo na obrobnih območjih.

Načelo, da se ne škoduje bistveno

(19) V skladu s členom 19(3)(d) Uredbe (EU) 2021/241 in oddelkom 2.4 Priloge V k navedeni uredbi se pričakuje, da bo načrt za okrevanje in odpornost zagotovil, da noben ukrep (ocena A) za izvajanje reform in naložbenih projektov, vključenih v načrt za okrevanje in odpornost, ne bo bistveno škodoval okoljskim ciljem v smislu člena 17 Uredbe (EU) 2020/852 Evropskega parlamenta in Sveta[5] (načelo, da se ne škoduje bistveno).

(20) Ocena skladnosti z načelom, da se ne škoduje bistveno, ki jo je Latvija navedla v svojem načrtu za okrevanje in odpornost, je bila izvedena v skladu s tehničnimi smernicami Evropske komisije za uporabo „načela, da se ne škoduje bistveno“ (2021/C 58/01). Zajema šest okoljskih ciljev v smislu člena 17 Uredbe (EU) 2020/852, in sicer: blažitev podnebnih sprememb, prilagajanje podnebnim spremembam, trajnostna raba ter varstvo vodnih in morskih virov, krožno gospodarstvo, preprečevanje in nadzorovanje onesnaževanja ter varstvo in obnova biotske raznovrstnosti in ekosistemov. Vpliv na okolje se oceni na ravni ukrepa, kar pomeni

[5] Uredba (EU) 2020/852 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 18. junija 2020 o vzpostavitvi okvira za spodbujanje trajnostnih naložb ter spremembi Uredbe (EU) 2019/2088 (UL L 198, 22.6.2020, str. 13).

eno individualno oceno za vsako reformo ali naložbo. Latvija je po potrebi predlagala izvajanje blažilnih ukrepov, da bi preprečila znatno škodo. To velja zlasti za ukrepe varstva pred poplavami, pri katerih je bila skladnost z načelom, da se ne škoduje bistveno zagotovljena z vključitvijo posebnega mejnika. Zato morajo biti naložbe v varstvo pred poplavami strogo skladne z okoljskim pravom Unije in ne smejo škodovati stanju vodnih teles. Obnovo cest spremlja naložba v razogljičen promet, da se prepreči škoda za cilj blažitve podnebnih sprememb.

Prispevek k zelenemu prehodu, vključno z biotsko raznovrstnostjo

(21) V skladu s členom 19(3)(e) Uredbe (EU) 2021/241 in oddelkom 2.5 Priloge V k navedeni uredbi načrt za okrevanje in odpornost vsebuje ukrepe, ki v veliki meri (ocena A) prispevajo k zelenemu prehodu, vključno z biotsko raznovrstnostjo, ali k obravnavanju izzivov, ki iz tega izhajajo. Za ukrepe, ki podpirajo podnebne cilje, je namenjen znesek, ki predstavlja 37,6 % skupnih dodeljenih sredstev za načrt, izračunanih v skladu z metodologijo iz Priloge VI k Uredbi (EU) 2021/241. V skladu s členom 17 Uredbe (EU) 2021/241 je načrt za okrevanje in odpornost skladen z informacijami iz nacionalnega energetskega in podnebnega načrta za obdobje 2021–2030.

(22) V načrtu Latvije za okrevanje in odpornost je posebna pozornost namenjena zlasti trajnostni mobilnosti. Prenova metropolitanskega območja Rige in s tem povezan program naložb za okolju prijaznejši mestni javni prevoz in infrastrukture bi morala znatno prispevati k razogljičenju latvijskega prometnega sektorja. Načrt za okrevanje in odpornost vključuje tudi ukrepe za izboljšanje energijske učinkovitosti v večstanovanjskih in javnih stavbah in podjetjih ter posodobitev omrežja električne energije. To bi moralo prispevati k boljši energijski učinkovitosti in zmanjšanju emisij toplogrednih plinov v stavbnem sektorju. V načrtu za okrevanje in odpornost je obravnavano tudi prilagajanje podnebnim spremembam, in sicer z naložbami v preprečevanje poplav in požarov, ki naj bi neposredno pripomogle k prilagajanju posledicam podnebnih sprememb. Načrt ne vsebuje ukrepov, katerih cilj je biotska raznovrstnost. Kljub temu bodo nekateri ukrepi za blažitev podnebnih sprememb lahko koristili tudi ohranjanju biotske raznovrstnosti, saj so podnebne spremembe ena glavnih groženj biotski raznovrstnosti.

Prispevek k digitalnemu prehodu

(23) V skladu s členom 19(3)(f) Uredbe (EU) 2021/241 in oddelkom 2.6 Priloge V k navedeni uredbi načrt za okrevanje in odpornost vsebuje ukrepe, ki v veliki meri (ocena A) prispevajo k digitalnemu prehodu ali k obravnavanju izzivov, ki iz tega izhajajo. Za ukrepe, ki podpirajo digitalne cilje, je namenjen znesek, ki predstavlja 21 % skupnih dodeljenih sredstev za načrt, izračunanih v skladu z metodologijo iz Priloge VI k Uredbi (EU) 2021/241.

(24) Digitalni ukrepi v načrtu zajemajo različne vidike digitalne preobrazbe, vključno z javnim in zasebnim sektorjem, spretnostmi in znanji ter povezljivostjo, poudarek pa je na srednje- in dolgoročnem izboljšanju konkurenčnosti latvijskega gospodarstva. Ključni digitalni izzivi Latvije so slabe osnovne digitalne spretnosti in znanja, okrnjena uporaba digitalnih rešitev v podjetjih ter pomanjkanje strokovnjakov za informacijsko in komunikacijsko tehnologijo, kar vpliva na razpoložljivost delovne sile, konkurenčnost, odpornost, uporabo vladnih e-storitev in inovacije. Zato so v latvijskem načrtu predvidene znatne naložbe v osnovne in napredne digitalne spretnosti in znanja. Načrt Latvije vključuje tudi ukrepe za digitalno posodobitev javne

uprave in digitalno preobrazbo javnih storitev, vključno s centraliziranimi javnimi rešitvami. V načrtu so obravnavani izzivi, povezani z digitalnim prehodom, in sicer se predvideva podpora pri digitalni preobrazbi v podjetjih in ustvarjanje boljšega okolja za raziskave in inovacije z ukrepi za izboljšanje digitalizacije malih in srednjih podjetij in vzpostavitvijo potrebnega okvira za sodelovanje Latvije v mreži evropskih vozlišč za digitalne inovacije. Načrt vključuje ukrepe za vzpostavitev visokohitrostnih širokopasovnih povezav, ki naj bi pripomogle k nadaljnjemu izboljšanju digitalne infrastrukture.

Trajen učinek

(25) V skladu s členom 19(3)(g) Uredbe (EU) 2021/241 in oddelkom 2.7 Priloge V k navedeni uredbi se pričakuje, da bo imel načrt za okrevanje in odpornost v veliki meri (ocena A) trajen učinek na Latvijo.

(26) Pričakuje se, da bo izvajanje predvidenih reform in naložb prineslo strukturne izboljšave v gospodarstvu. Zlasti reforma, povezana z upravljanjem visokošolskih institucij, bi morala imeti dolgotrajen vpliv na kakovost izobraževanja in raziskav v Latviji. Drugi ukrepi zajemajo reforme za spodbujanje digitalizacije in podporo digitalnim spretnostim in znanjem, reorganizacijo občin, reformo davčne uprave, s katero se bo zmanjšal obseg sive ekonomije, ter strategijo centralizacije in profesionalizacije v zvezi z javnim naročanjem. Pričakuje se, da bodo strukturne izboljšave tudi posledica izvajanja naložb v prenove, da se zagotovi večja energijska učinkovitost stavb, naložb v digitalizacijo, podporo za upravno ozemeljsko reformo, zdravstveno infrastrukturo univerzitetnih in regionalnih bolnišnic, infrastrukturo za ponudnike sekundarnih ambulantnih storitev ter infrastrukturo za industrijske parke. Trajni učinek načrta je mogoče okrepiti tudi s sinergijami med načrtom in drugimi programi, vključno s tistimi, ki se financirajo iz skladov kohezijske politike, zlasti z vsebinskim obravnavanjem globoko zakoreninjenih ozemeljskih izzivov in spodbujanjem uravnoteženega razvoja.

Spremljanje in izvajanje

(27) V skladu s členom 19(3)(h) Uredbe (EU) 2021/241 in oddelkom 2.8 Priloge V k navedeni uredbi so ureditve, predlagane v načrtu za okrevanje in odpornost za zagotovitev učinkovitega spremljanja in izvajanja načrta za okrevanje in odpornost, vključno s predvidenim časovnim razporedom, mejniki in cilji ter povezanimi kazalniki, ustrezne (ocena A).

(28) Latvijski načrt za okrevanje in odpornost predstavlja upravno ureditev za njegovo izvajanje v Latviji, ki bi jo bilo treba zagotoviti v okviru obstoječega nacionalnega okvira za izvajanje skladov z deljenim upravljanjem. Načrt vključuje pregled predvidenih postopkov za spremljanje in poročanje ter jasno opredelitev akterjev, njihovih vlog in odgovornosti za izvajanje nalog notranje kontrole. Ministrstvo za finance bo zadolženo za usklajevanje izvajanja načrta, medtem ko bi morali urad kanclerja, resorna ministrstva ter centralna finančna in pogodbena agencija skrbeti za njegovo izvajanje in spremljanje. Mejniki in cilji so realistični, predlagani kazalniki pa ustrezni in zanesljivi. Načrtovani ukrepi so relativno razdrobljeni, kar pomeni veliko število mejnikov in ciljev. Običajno so predvideni za obdobje okoli leta 2026, zlasti pri naložbah v infrastrukturo ali horizontalnih shemah za poslovne naložbe.

(29) Države članice bi morale zagotoviti, da se finančna podpora v okviru mehanizma sporoči in potrdi v skladu s členom 34 Uredbe (EU) 2021/241. Tehnična podpora se

lahko zahteva v okviru Instrumenta za tehnično podporo, da se državam članicam pomaga pri izvajanju njihovega načrta.

Ocena stroškov

(30) V skladu s členom 19(3)(i) Uredbe (EU) 2021/241 in oddelkom 2.9 Priloge V k navedeni uredbi je utemeljitev v načrtu o znesku ocenjenih skupnih stroškov načrta za okrevanje in odpornost v srednji meri (ocena B) razumna in verjetna, skladna z načelom stroškovne učinkovitosti ter sorazmerna s pričakovanim nacionalnim gospodarskim in socialnim učinkom.

(31) Latvija je predložila posamezne ocene stroškov za vse naložbe, ki so vključene v načrt za okrevanje in odpornost. Razčlenitev stroškov je na splošno podrobna in dobro utemeljena. Ocene temeljijo na primerjavah s podobnimi preteklimi naložbami ter na tržni in cenovni analizi. Ocena predvidenih stroškov in priložena dokazila kažejo, da je večina stroškov dobro utemeljenih in razumnih. Zneski, predlagani za financiranje, so se šteli za primerne in kažejo, da verjetnost ocen stroškov velja v srednji meri. Čeprav stroški večine ukrepov veljajo za zelo verjetne (kar pomeni, da ocenjeni strošek spada v nizek do srednji razred v primerjavi s stroški podobnih reform ali naložb), obstaja manjši sklop ukrepov, za katere se šteje, da je izračun stroškov verjeten v manjši meri. Ocenjeni skupni stroški načrta za okrevanje in odpornost so skladni z načelom stroškovne učinkovitosti in sorazmerni s pričakovanim nacionalnim gospodarskim in socialnim učinkom.

Zaščita finančnih interesov

(32) V skladu s členom 19(3)(j) Uredbe (EU) 2021/241 in oddelkom 2.10 Priloge V k navedeni uredbi so ureditve, predlagane v načrtu za okrevanje in odpornost, zadostne (ocena A) za preprečevanje, odkrivanje in odpravljanje korupcije, goljufij in nasprotij interesov pri uporabi sredstev, zagotovljenih v okviru navedene uredbe, pri čemer se pričakuje, da bodo učinkovito preprečevale dvojno financiranje iz navedene uredbe in drugih programov Unije. To ne posega v uporabo drugih instrumentov in orodij za spodbujanje in zagotavljanje skladnosti s pravom EU, vključno s preprečevanjem, odkrivanjem in odpravljanjem korupcije, goljufij in navzkrižij interesov, ter za zaščito financ Unije v skladu z Uredbo (EU, Euratom) 2020/2092 Evropskega parlamenta in Sveta.

(33) Kontrolni sistem in ureditve, predlagani v načrtu za okrevanje in odpornost, temeljijo na zanesljivih postopkih in strukturah, ki se uporabljajo v obstoječem nacionalnem okviru za izvajanje strukturnih skladov. V načrtu so jasno opredeljeni akterji (organi/subjekti) ter njihove vloge in obveznosti za izvajanje nalog notranje kontrole. Zadevne funkcije so primerno ločene. Kontrolni sistem in druge ustrezne ureditve, tudi za zbiranje in zagotavljanje razpoložljivosti podatkov o končnih prejemnikih, so ustrezni.

(34) O splošnih dogovorih se je latvijska vlada dogovorila 18. avgusta 2020. Nadaljnji izvedbeni akti naj bi bili sprejeti pred začetkom izvajanja načrta. To ni oviralo ocene opisanega postopka in struktur. Latvijski organi bi morali zagotoviti najnovejše informacije v zvezi s sprejetjem omenjenih aktov, ustrezne obveznosti pa bi bilo treba določiti v sporazumu o financiranju, ki se sklene v skladu s členom 23(1) Uredbe (EU) 2021/241.

(35) Latvija je navedla, da bo za izpolnjevanje posebnih zahtev glede upravljanja in poročanja, kot so navedene v načrtu, morda treba spremeniti obstoječa ali razviti nova

orodja informacijske tehnologije, kot je modul RRF v informacijskem sistemu za upravljanje sredstev kohezijske politike (KPVIS), ter uporabiti prehodna orodja informacijske tehnologije. V skladu s členom 20(5)(e) Uredbe (EU) 2021/241 bi morala Latvija, če želi delovati skladno s členom 22 navedene uredbe, spremeniti obstoječa orodja informacijske tehnologije, in sicer tako, da potrdi status izvajanja s prvim zahtevkom za plačilo. Kadar zahtevek za plačilo ne temelji v celoti na funkcionalnostih spremenjenih orodij informacijske tehnologije, kot je opisano v načrtu, bi bilo treba pripraviti posebno revizijsko poročilo o sistemu. V poročilu je treba navesti vse ugotovljene slabosti sistema in sprejete ali načrtovane popravljalne ukrepe.

Usklajenost načrta

(36) V skladu s členom 19(3)(k) Uredbe (EU) 2021/241 in oddelkom 2.11 Priloge V k navedeni uredbi načrt v veliki meri (ocena A) vključuje ukrepe za izvajanje reform in javnih naložbenih projektov, ki predstavljajo usklajeno delovanje.

(37) Latvijski načrt za okrevanje in odpornost je usklajen z doslednimi reformami in naložbami, ki se vzajemno krepijo, ter sinergijami med različnimi sestavnimi deli. Načrt za okrevanje in odpornost vsebuje ukrepe za izvajanje reform in javnih naložbenih projektov, ki predstavljajo usklajeno delovanje. Naložbe in reforme so sestavljene iz teh šestih sestavnih delov z jasno tematsko medsebojno povezavo. Skladnost je zagotovljena znotraj sestavnih delov – naložbe spremljajo ustrezne reforme – in med različnimi sestavnimi deli načrta. Sestavni deli, ki so vključeni v načrt, tvorijo enoten okvir za reforme in naložbe, katerega glavna naloga je spodbujanje produktivnosti, zmanjševanje neenakosti ter spodbujanje zelenega prehoda in digitalne preobrazbe. Teh šest sestavnih delov se medsebojno krepi in ohranja usklajene cilje.

Enakost

(38) V zvezi z enakostjo spolov in enakimi možnostmi za vse so v načrtu opisani izzivi s področja enakosti spolov in potreb invalidov. V načrtu je pojasnjeno tudi, katere naložbe naj bi prispevale k premagovanju opredeljenih izzivov. V latvijskem načrtu za okrevanje in odpornost je predvideno izvajanje različnih ukrepov za spodbujanje enakosti spolov in enakih možnosti. Za obravnavanje posebnih potreb invalidov je v načrtu predviden ukrep, katerega cilj je zagotoviti dostopnost javnih in zasebnih stavb. Poleg tega bi morala vsa nova javna prevozna sredstva omogočati lažji dostop osebam z zmanjšano mobilnostjo. Položaj ranljivih skupin se na splošno obravnava, zlasti na področju zdravja. Načrt vključuje tudi ukrepe za izboljšanje izobraževalnih možnosti za vse šolarje in šolarke. Kar zadeva enakost spolov, načrt vključuje ukrepe, ki so posebej namenjeni vključevanju žensk v poklicne možnosti na področju informacijske in komunikacijske tehnologije, da bi se povečala uravnotežena zastopanost spolov med strokovnjaki za informacijsko in komunikacijsko tehnologijo. Položaj žensk na trgu dela se bo predvidoma izboljšal s ciljno usmerjenimi ukrepi, ki so namenjeni spodbujanju usklajevanja poklicnega in družinskega življenja, tako da se ustvarijo možnosti za delo na daljavo in delo s krajšim delovnim časom za člane in članice gospodinjstev z otroki. Z vodenjem in izvajanjem projektov naj bi se zagotovilo enako plačilo za delo enake vrednosti in raznolikost na vodilnih položajih. Poleg tega bi moralo pri postopku izbire projektov veljati načelo neizključevanja in obveznost boja proti kakršni koli diskriminaciji – ne le na podlagi spola, temveč tudi na podlagi rase ali etničnega porekla, vere ali prepričanja, invalidnosti, starosti in spolne usmerjenosti.

Samoocena varnosti

(39) Načrt zajema splošno samooceno varnosti pri vsakem sestavnem delu in vključuje ukrepe z varnostno razsežnostjo. Čeprav je latvijska samoocena varnosti splošna, so v načrtu obravnavani tudi kibernetska varnost in drugi vidiki digitalne varnosti. Samoocena je pokazala, da bi se s predvidenimi naložbami okrepila varnost zadevnih ukrepov.

Čezmejni in večdržavni projekti

(40) Načrt prispeva k različnim večdržavnim projektom in načrtovanim pomembnim projektom skupnega evropskega interesa: projektu Via Baltica 5G – koridor, evropski mreži vozlišč za digitalne inovacije, skupni evropski podatkovni infrastrukturi in storitvam (z vzpostavitvijo potencialnega pomembnega projekta skupnega evropskega interesa v zvezi z oblakom naslednje generacije), projektu povezane javne uprave, projektu Genome Europe, sistemu za izmenjavo rentgenskih slik v baltskih državah (Baxe) in projektu s področja tehnologij mikroprocesorjev in polprevodnikov. Ti projekti se financirajo tudi iz drugih programov, kot sta program za digitalno Evropo ali Instrument za povezovanje Evrope, in strukturnih skladov.

Postopek posvetovanja

(41) Med decembrom 2020 in marcem 2021 je bila organizirana vrsta tematskih javnih posvetovanj, odprtih za organizacije civilne družbe, socialne partnerje, lokalne organe in druge deležnike. Predstavniki socialnih partnerjev, poslovnih organizacij, lokalnih uprav in drugih deležnikov so sodelovali v razpravi o načrtu med Komisijo in latvijskimi organi. Predlogi partnerjev za načrt so javno dostopni in objavljeni skupaj z načrtom.

(42) Sodelovanje deležnikov pri izvajanju načrtna naj bi se vzpostavilo prek sistema upravljanja in nadzora, ki se uporablja za izvajanje podpore v zvezi s kohezijsko politiko, pri katerem so predstavniki deležnikov sestavni del odbora za nadzor sredstev EU. Da bi ustrezni akterji prevzeli odgovornost, je ključno, da se vsi zadevni lokalni organi in deležniki, vključno s socialnimi partnerji, vključijo v izvajaje naložb in reform, ki so del načrta.

Pozitivna ocena

(43) Potem ko je Komisija pozitivno ocenila latvijski načrt za okrevanje in odpornost z ugotovitvijo, da načrt zadovoljivo izpolnjuje merila za oceno iz Uredbe (EU) 2021/241, bi bilo treba v skladu s členom 20(2) in Prilogo V k navedeni uredbi v tem sklepu določiti reforme in naložbene projekte, potrebne za izvajanje načrta, ustrezne mejnike, cilje in kazalnike ter znesek, ki ga Unija da na voljo za izvajanje načrta v obliki nepovratne finančne podpore.

Finančni prispevek

(44) Ocenjeni skupni stroški načrta za okrevanje in odpornost Latvije znašajo 1 826 000 000 EUR. Ker načrt za okrevanje in odpornost zadovoljivo izpolnjuje merila za oceno iz Uredbe (EU) 2021/241 in ker je znesek ocenjenih skupnih stroškov načrta za okrevanje in odpornost nižji od najvišjega finančnega prispevka, ki je na voljo za Latvijo, bi moral biti finančni prispevek, dodeljen za načrt za okrevanje in odpornost Latvije, enak znesku ocenjenih skupnih stroškov načrta za okrevanje in odpornost, brez poseganja v posodobitev načrta, ki upošteva najvišji finančni prispevek v skladu s členom 18(2) navedene uredbe

(45) V skladu s členom 11(2) Uredbe (EU) 2021/241 je treba izračun najvišjega finančnega prispevka za Latvijo posodobiti do 30. junija 2022. Zato bi bilo treba v skladu s členom 23(1) navedene uredbe za Latvijo dati na voljo znesek za pravno obveznost, ki se sprejme do 31. decembra 2022. Po potrebi bi moral Svet po posodobitvi najvišjega finančnega prispevka na predlog Komisije brez nepotrebnega odlašanja spremeniti ta sklep tako, da vanj vključi posodobljeni najvišji finančni prispevek.

(46) Podpora, ki se zagotovi, se financira z izposojanjem sredstev s strani Komisije v imenu Unije na podlagi člena 5 Sklepa Sveta (EU, Euratom) 2020/2053[6]. Podpora bi se morala izplačati v obrokih, potem ko bo Latvija zadovoljivo izpolnila ustrezne mejnike in cilje, ki so opredeljeni v zvezi z izvajanjem načrta za okrevanje in odpornost.

(47) Latvija je zaprosila za predhodno financiranje v višini 13 % finančnega prispevka. Ta znesek bi se moral dati Latviji na voljo pod pogojem, da začne veljati sporazum o financiranju iz člena 23(1) Uredbe (EU) 2021/241, in v skladu z navedenim sporazumom.

(48) Ta sklep ne bi smel posegati v izid postopkov v zvezi z dodeljevanjem sredstev Unije v okviru katerega koli drugega programa Unije poleg tistega iz Uredbe (EU) 2021/241 ali v postopke v zvezi z izkrivljanjem delovanja notranjega trga, ki se morda izvajajo, zlasti na podlagi členov 107 in 108 Pogodbe. Sklep ne prevlada nad zahtevo, da države članice Komisijo na podlagi člena 108 Pogodbe obvestijo o primerih morebitne državne pomoči –

SPREJEL NASLEDNJI SKLEP:

Člen 1
Odobritev ocene načrta za okrevanje in odpornost

Ocena načrta za okrevanje in odpornost Latvije na podlagi meril iz člena 19(3) Uredbe (EU) 2021/241 se odobri. Reforme in naložbeni projekti v okviru načrta za okrevanje in odpornost, ureditve in časovni razpored za spremljanje in izvajanje načrta za okrevanje in odpornost, vključno z ustreznimi mejniki in cilji, zadevni kazalniki v zvezi z izpolnjevanjem predvidenih mejnikov in ciljev ter ureditve za zagotavljanje popolnega dostopa Komisije do zadevnih osnovnih podatkov so določeni v Prilogi k temu sklepu.

Člen 2
Finančni prispevek

1. Unija da Latviji na voljo finančni prispevek v obliki nepovratne podpore v višini 1 826 000 000 EUR. Znesek v višini 1 640 779 642 EUR se da na voljo za pravno obveznost, ki se sprejme do 31. decembra 2022[7]. Ob upoštevanju posodobitve iz člena 11(2) Uredbe (EU) 2021/241, pri kateri se za Latvijo izračuna znesek, ki je enak ali višji od navedenega zneska, se da na voljo dodaten znesek v višini 185 220 358 EUR za pravno prevzeto obveznost, ki se sprejme med 1. januarjem 2023 in 31. decembrom 2023.

[6] UL L 424, 15.12.2020, str. 1.

[7] Ta znesek ustreza znesku, ki je na voljo kot pravna obveznost do 31. decembra 2022, potem ko se odbije sorazmerni delež odhodkov Latvije iz člena 6(2) Uredbe (EU) 2021/241, ki je izračunan v skladu z metodologijo iz člena 11 navedene uredbe.

2. Komisija da Latviji na voljo finančni prispevek Unije v obrokih v skladu s Prilogo. Znesek v višini 237 380 000 EUR se izplača kot predhodno financiranje in je enak 13 odstotkom finančnega prispevka. Komisija lahko predhodno financiranje in obroke izplača v eni ali več tranšah. Višina tranš je odvisna od razpoložljivosti sredstev.

3. Predhodno financiranje se izplača pod pogojem, da začne veljati sporazum o financiranju iz člena 23(1) Uredbe (EU) 2021/241, in v skladu z navedenim sporazumom. Predhodno financiranje se obračuna tako, da se sorazmerno odšteje od plačila obrokov.

4. Izplačilo obrokov v skladu s sporazumom o financiranju je pogojeno z razpoložljivim financiranjem in sklepom Komisije, sprejetim v skladu s členom 24 Uredbe (EU) 2021/241, da Latvija zadovoljivo izpolnjuje ustrezne mejnike in cilje, opredeljene v zvezi z izvajanjem načrta za okrevanje in odpornost. S pridržkom začetka veljavnosti pravnih obveznosti iz odstavka 1 je za upravičenost do plačila mejnike in cilje treba doseči najpozneje do 31. avgusta 2026.

Člen 3
Naslovnik

Ta sklep je naslovljen na Republiko Latvijo.

V Bruslju,

Za Svet
predsednik